

Anna Ówiąkała-Matys
Uniwersytet Wrocławski

Problem dyscypliny finansów publicznych w państwowej szkole wyższej

Zarys prawny

Wstęp

Szkolnictwo wyższe jest jednym z głównych narzędzi kształtowania polityki społecznej i gospodarczej Polski. Edukacja i nauka należą do najważniejszych zadań państwa, umożliwiających dynamiczny i trwały wzrost gospodarczy każdego kraju. Gospodarka oparta na wiedzy¹ wymaga takiego „rodzaju” kapitału ludzkiego, kapitału twórczego, dysponującego umiejętnościami swobodnego i elastycznego wykorzystania dostępnych zasobów informacyjnych, który skierowałby swoje działania na zwiększenie efektywności zasobów materialnych i związanej z tym poprawy pozycji konkurencyjności. Za proces kształcenia wykwalifikowanej, kompetentnej kadry, która dysponuje umiejętnościami zastosowania najnowszych osiągnięć technologicznych i ma zdolności twórczego myślenia, odpowiedzialne są wyższe szkoły. Tworzenie wiedzy i kształcenie według najnowocześniejszych standardów staje się przecież podstawowym narzędziem zrozumienia przez każde społeczeństwo ciągłej się zmieniającej rzeczywistości².

Państwowe szkolnictwo wyższe tworzy w zasadzie niewielki z punktu widzenia generowanych strumieni dochodów i wydatków, lecz wyjątkowo ważny dla rozwoju gospodarczego i społecznego kraju, segment sektora publicznego. Związek między nakładami na szkolnictwo wyższe a efektywnością gospodarki jest trudny do skwantyfikowania, co więcej, ujawnia się zawsze z dość dużym opóźnieniem. Nie ma jednak wątpliwości, że wszelkie środki finansowe prze-

¹ D. Hendzel, *Szkoła wyższa jako organizacja oparta na wiedzy*, [w:] *Uczelnia oparta na wiedzy, Organizacja procesu dydaktycznego oraz zarządzanie wiedzą w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, pod red. T. Gołębiowskiego, M. Dąbrowskiego, B. Mierzejewskiej, Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Warszawa 2005, s. 138–139.

² S. Dubisz, *Uniwersytet XXI wieku – refleksje przedmilenijne*, Przegląd Humanistyczny 2001, nr 5, s. 25–33.

Tabela 1. Wydatki na szkolnictwo wyższe w krajach Europy Zachodniej w % PKB na przykładzie 1995 i 2001 r.

Kraj	Rok 1995	Rok 2001
Szwecja	1,7	1,7
Dania	1,3	1,8
Irlandia	1,3	1,3
Hiszpania	1,1	1,2
Holandia	1,3	1,3
Francja	1,2	1,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Szkoły wyższe i ich finanse w latach 1998–2003*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 1999 (2005).

„historyczną” granicę 1% PKB, natomiast w latach 1991–2005 był znacznie poniżej 1,0, co przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Wydatki publiczne na szkolnictwo wyższe w Polsce w latach 1991–2005

Lata	Wydatki budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (mln zł)	Udział wydatków publicznych w PKB (%)	Wskaźnik inflacji (%)
1991	665,0	0,82	70,3
1992	1011,0	0,88	43,0
1993	1269,6	0,82	32,2
1994	1626,4	0,78	35,3
1995	2174,7	0,75	27,8
1996	3002,4	0,83	19,9
1997	3752,2	0,80	14,9
1998	4272,3	0,77	11,8
1999	5070,5	0,82	7,3
2000	5326,7	0,78	10,1
2001	6370,7	0,89	5,5
2002	6829,6	0,88	1,9
2003	7049,2	0,87	0,8
2004	8822,3	1,00	3,5
2005	9676,5	1,00	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Szkoły wyższe i ich finanse w latach 2000–2005*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2005.

znaczone na jego funkcjonowanie i rozwój stanowią znakomitą inwestycję w przyszłość.

Syntetyczna ocena sytuacji w szkolnictwie wyższym w krajach UE wskazuje z jednej strony na ciągłą konieczność inwestowania w rozwój zasobów ludzkich (zarówno wydatków publicznych na edukację, jak i ze źródeł prywatnych), z drugiej zaś na nieefektywne zarządzanie posiadanymi zasobami. Nakłady ponoszone na szkolnictwo wyższe oraz naukę przez wybrane państwa UE jako procent produktu krajowego brutto przedstawia tab. 1.

Udział wydatków na szkolnictwo wyższe w PKB w Polsce dopiero w 2004 r. osiągnął

Szybki rozwój gospodarki rynkowej w Polsce spowodował w ostatnich latach wzrost zapotrzebowania na kształcenie w szkołach wyższych. Można powiedzieć, że przyrost liczby studiujących w szkołach wyższych, a więc wzrost popytu na usługi edukacyjne był niewspółmiernie wysoki w porównaniu z kształtowaniem się podaży tych usług na rynku, zwłaszcza jeżeli uwzględni się przyrost kadry nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie dydaktycznym. W ostatnich piętnastu latach współczynniki solaryzacji w szkolnictwie wyższym wzrosły w Polsce kilkukrotnie. W Unii Europejskiej przyrost ten należy do największych.

Tabela 3. Współczynniki solaryzacji (brutto i netto) w szkolnictwie wyższym w Polsce

Współczynniki solaryzacji	1990/1991	1995/1996	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Brutto	12,9	22,3	40,7	43,6	45,6	46,4	47,8
Netto	9,8	17,2	30,6	32,7	34,5	35,3	36,8

Źródło: *Szkoły wyższe i ich finanse w latach 2000–2004*, Zakład Wydawnictw Statystycznych GUS.

Analizując zmiany prawno-finansowe w zakresie funkcjonowania państwowego szkolnictwa wyższego, zauważa się, że przez kolejne lata kroczyło ono drogą reform, niestety reform tylko o charakterze ewolucyjnym, przyrostowym, a nie systemowym. Obecne problemy finansowe państwowego szkolnictwa wyższego zostały spowodowane brakiem zmian systemowych, w tym głównie skutecznego systemu finansowania. Nie został opracowany i wdrożony model zarządzania instytucją akademicką w warunkach rynkowych, sprzyjający efektywności działań i dobrej jakości usług uczelni.

Aby sprostać wymaganiom otoczenia, uczelnia wyższa powinna mieć cechy organizacji otwartej, elastycznej, opartej na wiedzy³. Konieczne staje się więc dokonanie na grunt akademicki transferu nowoczesnych metod zarządzania, w tym metod zarządzania środkiem publicznym, przyczyniających się do poprawy efektywności finansowej uczelni wyższej. Niemniej działania te powinny być przeprowadzone z dużą odpowiedzialnością i ze szczególną ostrożnością, aby nie zatracić specyfiki tej instytucji.

Niniejszy artykuł ma na celu zasygnalizowanie istoty problemu ustawowej odpowiedzialności za generowanie i wydatkowanie środka publicznego w państwowej szkole wyższej, pomijanego w piśmiennictwie z tego zakresu. Podkreślono istotę dyscypliny finansów publicznych jako prawnego narzędzia dyscyplinującego obrót środkiem publicznym w państwowej szkole wyższej.

³ D. Hendzel, *op. cit.*, s. 138–139.

Podstawy prawne działania państwowych uczelni wyższych. Zasady polityki finansowej uczelni

Państwowe uczelnie wyższe działają na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym⁴. Zgodnie z art.12 tej ustawy mają one osobowość prawną. Są „szczególną formą zakładów administracyjnych jako jednostki organizacyjne powołane do świadczenia usług niematerialnych na podstawie nawiązanego z użytkownikiem stosunku administracyjnego”⁵. Naczelnym celem uczelni jest świadczenie usług o charakterze edukacyjnym oraz badań naukowych i wdrażanie ich efektów.

Głównymi źródłami finansowania uczelni wyższych są środki pochodzące z funduszy publicznych, głównie z budżetu państwa, ale też z budżetów samorządowych lub ich związków. Kolejnymi źródłami pozyskiwania tych środków mogą być wpływy z odpłatnej działalności badawczej (np. diagnostycznej, leczniczej, artystycznej, sportowej, doświadczałnej) oraz z opłat licencyjnych, z opłat za zajęcia dydaktyczne oraz z wydzielonej działalności gospodarczej, pod warunkiem że statut uczelni przewiduje prowadzenie takiej działalności. Przedstawiono to na rys. 1.

Na kierownictwie uczelni ciąży odpowiedzialność za opracowanie i wdrożenie właściwej polityki finansowej zorientowanej na zapewnienie ciągłości kontynuowania działalności uczelni w przyszłości oraz na jej rozwój.

O prawidłowości polityki finansowej uczelni decydują określone w Prawie o szkolnictwie wyższym procedury w zakresie:

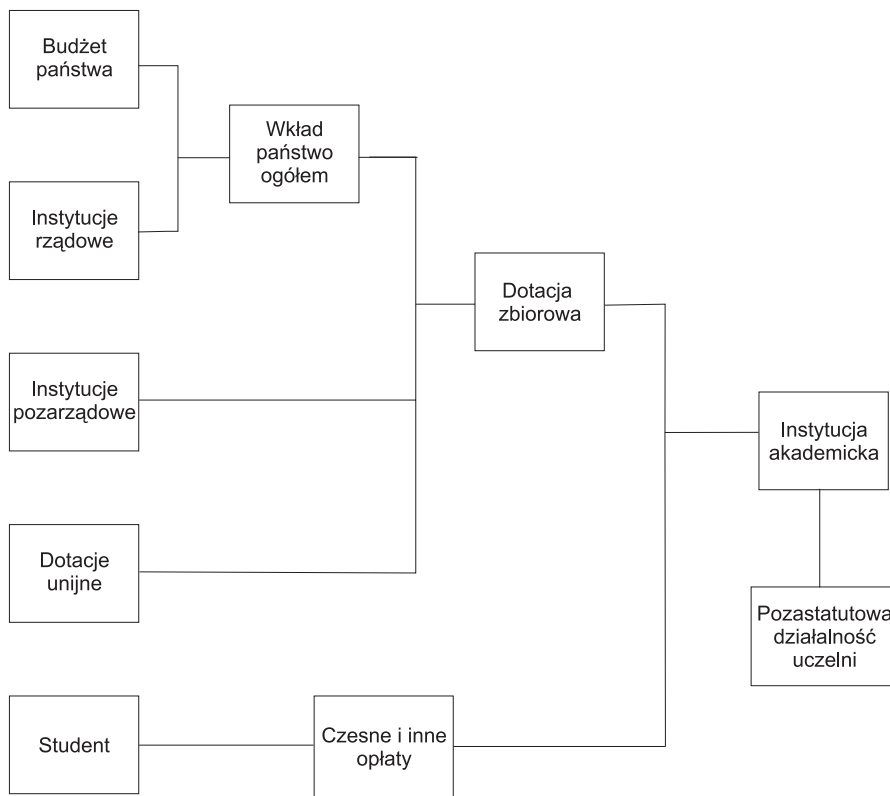
- tworzenia i realizowania planu rzeczowo-finansowego,
- odpowiedzialności osób, które dysponują uprawnieniami w zakresie podejmowania decyzji finansowych.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego sprawuje nadzór nad zgodnością działań uczelni z przepisami prawa i statutem, a także nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych. Może też dokonywać kontroli działalności uczelni. Kontrola obejmuje badanie zgodności działania organów uczelni z przepisami prawa, statutem oraz uzyskanymi uprawnieniami, także prawidłowością wydatkowania środków publicznych.

Ustawa o finansach publicznych określa ogólne zasady gospodarki finansowej podmiotów sektora finansów publicznych, w tym państwowej uczelni wyższej. Samodzielna gospodarka finansowa uczelni jest prowadzona na podstawie planu rzeczowo-finansowego, ustalonego przez senat. Roczny plan rzeczowo-finansowy należy do najważniejszych narzędzi kierowania publiczną uczelnią wyższą. Obowiązek jego sporządzenia wynika z art. 33 ust. 1 Ustawy o finansach publicznych,

⁴ Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365).

⁵ J. Boć, *Prawo administracyjne*, Wrocław 2000, s. 159.

Rys. 1. System finansowania szkolnictwa wyższego w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie: R. Morawski, *System finansowania szkolnictwa wyższego a efektywność funkcjonowania zachodnioeuropejskich instytucji akademickich*, [w:] *Efektywność funkcjonowania zachodnioeuropejskich instytucji akademickich*, pod red. R. Morawskiego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999, s. 67.

art. 100 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych. Ustawodawstwo to nakazuje jednostkom będącym państwowymi osobami prawnymi, należącymi do sektora finansów publicznych, sporządzenie planu rzeczowo-finansowego zgodnie z przepisami stanowiącymi podstawę ich tworzenia oraz przekazanie w terminie 14 dni, od dnia zatwierdzenia bądź uchwalenia, Ministrowi Finansów.

Plan rzeczowo-finansowy stanowi główną podstawę polityki finansowej szkoły wyższej na dany rok i określa podstawowe ramy działań organów jednoosobowych (głównie rektora) oraz wszystkich jednostek naukowo-dydaktycznych i administracji uczelni⁶. Główne zasady gospodarki finansowej państwowej uczelni wyższej są następujące:

⁶ Szerzej: J. Woźnicki, *Dyscyplina finansowa w publicznej szkole wyższej*, [w:] *Model zarządzania publiczną instytucją akademicką*, pod red. J. Woźnickiego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999, s. 97–107.

– opracowany plan rzeczowo-finansowym jest realny, czyli wykazuje prawidłowość w określaniu celów i przystosowywaniu ich do istniejących, a także przewidywanych warunków realizacji;

– wydatki budżetowe ujęte w planie stanowią nieprzekraczalny limit, mogą ulec zmianie jedynie wtedy, jeżeli zrealizowano przychody wyższe niż prognozowane lub gdy zmiana wysokości wydatku nie spowoduje konieczności zwiększenia dotacji z budżetu oraz nie zmniejszy wielkości planowanych zysków czy planowanego stanu środków na koniec roku budżetowego;

– wydatki budżetowe dokonywane są w: sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów; w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Zasady gospodarki finansowej państwowych szkół wyższych zostały więc tak określone, aby gwarantowały⁷:

– pewną elastyczność w zakresie wykorzystania środków publicznych;

– umożliwiły pokrywanie kosztów działalności uczelni także w trybie samofinansowania z odpłatnie wykonywanej działalności dydaktycznej, badawczej i wydzielonej działalności gospodarczej.

Organem, który został uprawniony do dysponowania środkiem publicznym w państwowej uczelni wyższej, jest rektor. Podejmuje on decyzje we wszystkich sprawach dotyczących uczelni, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych przez ustawę lub statut, w szczególności:

– podejmuje decyzje dotyczące mienia i gospodarki uczelni;

– tworzy, przekształca i znosi jednostki organizacyjne wskazane przez statut;

– sprawuje nadzór nad działalnością dydaktyczną i badawczą uczelni;

– sprawuje nadzór nad administracją i gospodarką uczelni;

– dba o przestrzeganie prawa oraz zapewnienie bezpieczeństwa na terenie uczelni;

– określa zakres obowiązków prorektorów.

Szczególne role w procesie kształtowania rzetelnej polityki finansowej (zwłaszcza w zakresie kontroli nad realizacją planu rzeczowo-finansowego) przypada w państwowej szkole wyższej kustoszowi, zastępcy kanclerza. Rektor powierza mu obowiązki i odpowiedzialność w zakresie:

– prowadzenia rachunkowości uczelni, w tym przedstawiania sytuacji finansowej uczelni;

– wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi – kontrasygnata finansowa;

– dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym;

⁷ C. Kosikowski, K. Sawicka, J. Stankiewicz, *System funduszy celowych i niektórych innych jednostek sektora finansów publicznych*, [w:] *Finanse publiczne i prawo finansowe*, pod red. C. Kosikowskiego, E. Ruśkowskiego, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2003, s. 440.

– dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

W celu realizacji swoich zadań kwestorowi przysługuje prawo:

– żądania od kierowników innych komórek organizacyjnych uczelni udzielenia w formie ustnej lub pisemnej niezbędnych informacji i wyjaśnień, a także udostępnienia do wglądu dokumentów i wycień będących źródłem tych informacji i wyjaśnień;

– wnioskowania do rektora o określenie trybu, według którego mają być wykonywane przez inne komórki organizacyjne uczelni prace niezbędne do zapewnienia prawidłowości gospodarki finansowej oraz ewidencji księgowej, kalkulacji kosztów i sprawozdawczości finansowej.

Taki zakres kompetencji daje kwestorowi możliwość kontroli i nadzoru w zakresie wydatkowania środków budżetowych w państwowej uczelni wyższej.

Dyscyplina finansów publicznych w państwowej szkole wyższej

Ustawa o finansach publicznych nie zawiera definicji pojęcia dyscypliny finansów publicznych. „Pod względem przedmiotowym w pojęciu dyscypliny budżetowej tkwią tylko te wymogi, których nieprzestrzeganie jest przez ustawodawcę traktowane jako popełnienie czynu stanowiącego naruszenie dyscypliny finansów publicznych”⁸. „Dyscyplinę finansów publicznych” należy traktować jako rygorystyczne stosowanie przepisów prawnych określających zasady i tryb dokonywania wydatków, a także pobierania dochodów budżetowych.

W państwowej uczelni wyższej naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest złamanie norm prawnych tworzących procedurę w zakresie rozdziału środka publicznego. Procedura taka stanowi swoisty gwarant oszczędności i gospodarności w procesie dokonywania wydatków środków publicznych.

Podstawowe zasady odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych reguluje obowiązująca od 1 lipca 2005 r. Ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁹. Ustawa ta przedstawia w art. od 5 do 18 listę czynów, których popełnienie stanowi naruszeniem dyscypliny finansów publicznych. W państwowych uczelniach wyższych naruszenie występuje w następujących obszarach prawno-ekonomicznych:

1) obszar należnych kwot uczelni:

– nieustalenie lub ustalenie w wysokości niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia,

⁸ C. Kosikowski, *Dyscyplina finansów publicznych oraz odpowiedzialność za jej naruszenie*, [w:] *Finanse publiczne...*, s. 788–789.

⁹ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. Nr 14, poz. 114).

- niepobranie lub niedochodzenie,
- pobranie lub dochodzenie w wysokości niższej niż to wynika z wiarygodnych obliczeń,

- umorzenie bez zasadnej podstawy prawnej bądź dopuszczenie do przedawnienia;

2) obszar dotacji budżetowych (relacja uczelnia – państwo, uczelnia – jednostka samorządu terytorialnego) oraz środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, a także ze źródeł zagranicznych, które nie podlegają zwrotowi:

- wydatkowanie niezgodne z przeznaczeniem,
- niewłaściwe bądź nieterminowe rozliczenie;

3) obszar działań bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia:

- dokonywanie wszelkich zmian w planie rzeczowo- finansowym uczelni;

4) obszar rozliczeń publicznoprawnych:

- nieopłacanie albo opłacanie w kwocie niższej niż to wynika z prawidłowego obliczenia lub z przekroczeniem terminu zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy, składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;

5) obszar zamówienia publicznego:

- udzielenie zamówienia publicznego, zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego, unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w sprzeczności z przepisami ustawy o zamówieniach publicznych;

6) obszar rachunkowości:

- zaniechanie przeprowadzenia lub rozliczenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami o rachunkowości,

- wykazanie w sprawozdaniu budżetowym danych niezgodnych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej;

7) obszar kontroli finansowej:

- niewykonanie zobowiązania jednostki, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat,

- niewykonanie zobowiązania jednostki, którego termin upłynął.

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansowej ma charakter odpowiedzialności osobistej osób winnych określonych naruszeń. Zasadą tej odpowiedzialności jest wina zarówno umyślna (zamiar), jak i nieumyślna (lekkomyślność lub niedbalstwo).

Zgodnie z art. 19 odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponosi:

- osoba, która popełniła czyn naruszający dyscyplinę finansów publicznych, określony przez ustawę obowiązującą w okresie jego popełnienia;
- osoba, której można przypisać winę w czasie popełnienia naruszenia;

– osoba, która wydała polecenie wykonania czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych.

W państwowej uczelni wyższej osobami odpowiedzialnymi za naruszenie dyscypliny finansów publicznych są:

1) rektor jako kierownik jednostki sektora finansów publicznych – państwowej uczelni wyższej,

2) kanclerz jako osoba odpowiedzialna za realizację planu finansowego i zarządzająca mieniem uczelni,

3) kwestor odpowiedzialny za kształtowanie gospodarki finansowej na podstawie zatwierdzonego planu finansowego,

4) inni pracownicy, którym powierzono szczegółowe czynności przewidziane w przepisach o finansach publicznych i zamówieniach publicznych.

Uwagi końcowe

W warunkach gwałtownego wzrostu zadań edukacyjnych i braku realnej perspektywy poprawy ich finansowania budżetowego państwowe uczelnie wyższe zostały zmuszone podjąć ogromny wysiłek utrzymania we własnym zakresie bieżącej płynności finansowej i rentowności działalności. Niemniej podjęcie szerokiego zakresu działań mających na celu zapewnienie dyscypliny finansów publicznych nie może być traktowane wyłącznie jako wymóg ustawowy. W dobie niskich nakładów budżetu państwa i niżu demograficznego warunkuje to racjonalne wykorzystanie znikomych środków na naukę i kształcenie, a w związku z tym przetrwanie.

Niezbędne staje się więc w obecnej sytuacji w każdej uczelni¹⁰:

– opracowanie wieloletniej strategii finansowej. Rodzi się absolutna konieczność takiego ukształtowania informacji decyzyjnych oraz systemu ewidencji i monitorowania zarówno kosztów, jak i przychodów, aby można było nimi w sposób przemyślany i racjonalny zarządzać;

– przedstawianie (co najmniej kwartalne) przez kwestora szczegółowych raportów o sytuacji finansowej uczelni wraz z określeniem rodzaju i wielkości zagrożeń z niej wynikających. Może się to odbywać drogą spotkań z szerokim gronem przedstawicieli środowiska akademickiego bądź pisemnie, np. w wydawanej przez uczelnię gazecie. Niezbędne staje się uświadomienie konsekwencji wynikających z braku zrównoważenia deficytu budżetowego, a także wpływu jego na stan i dalszy rozwój uczelni oraz jej pracowników;

– opracowanie przez senacką komisję budżetową jasnych i zrozumiałych a razem sztywnych zasad podziału zgromadzonych środków publicznych, przy

¹⁰ Por. J. Woźnicki, *op. cit.*, s. 97–107.

założeniu osiągania konkretnych korzyści przez te jednostki organizacyjne, które generują nadwyżki finansowe;

– podjęcie szeroko zakrojonych działań, których celem będzie pozyskanie przez uczelnię większych przychodów pozabudżetowych, ale pod warunkiem utrzymania jakości kształcenia;

– przygotowanie przez rektora awaryjnego programu działania w przypadku braku zrównoważenia budżetu. Należy na tym etapie pamiętać o konieczności prowadzenia negocjacji z przedstawicielami związków zawodowych w celu pełnego zrealizowania tego programu. Niezbędne w tym zakresie staje się przyjęcie odpowiednich uchwał przez senat.

Wprowadzenie zasady częstego zwoływania posiedzeń kolegijskiego zespołu, tzw. kolegia rektorskie z udziałem prorektorów, kanclerza i kwestora, przedstawicieli organizacji społecznych, ze względu na szeroki obszar problemów, jakie powinny być na nich dyskutowane, stanowi narzędzie stymulujące poprawę skuteczności nadzoru sprawowanego przez rektora w zakresie dyscypliny finansowej. Również charakter wspomagający mają w tym zakresie tzw. komisje rektorskie powoływane w zakresie bieżącego nadzoru nad wybranymi obszarami działania kanclerza w zakresie gospodarki finansowo-majątkowej. I wreszcie ustawowe wprowadzenie od 1 września 2005 r. tzw. konwentu uczelni wyższej, w którego skład mogą wchodzić w szczególności przedstawiciele:

– organów państwowych;

– organów samorządu terytorialnego i zawodowego;

– instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych;

– organizacji pracodawców oraz, jeżeli statut tak stanowi, organizacji samorządu gospodarczego;

– przedsiębiorców i instytucji finansowych,

powinno mieć konstruktywny wpływ na funkcjonowanie uczelni. Konwentowi przypisano bowiem rolę niezależnego organu konsultacyjno-doradczego, który ze względu na skład (przedstawiciele wielu środowisk) powinien wpływać na sposób realizacji zadań przez uczelnię, w tym głównie w zakresie gospodarki finansowej i dysponowania mieniem uczelni.

Należy jeszcze dodać, że zebrane doświadczenia przez konkretne uczelnie powinny być wykorzystywane przez instytucje państwowe, głównie ministerstwo, w dalszej pracy nad reformowaniem systemu szkolnictwa wyższego.

Literatura

Boć J., *Prawo administracyjne*, Wrocław 2000.

Dubisz S., *Uniwersytet XXI wieku – refleksje przedmilenijne*, Przegląd Humanistyczny 2001, nr 5.

Efektywność funkcjonowania zachodnioeuropejskich instytucji akademickich, pod red. R. Morawskiego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999.

- Finanse publiczne i prawo finansowe*, pod red. C. Kosikowskiego, E. Ruśkowskiego, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2003.
- Łupkowska U., *Zasady finansowania publicznego szkolnictwa wyższego*, praca niepublikowana.
- Model zarządzania publiczną instytucją akademicką*, pod red. J. Woźnickiego, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 1999.
- Szkoły wyższe i ich finanse w latach 2000–2005*, Zakład Wydawnictw Statystycznych GUS, Warszawa 2005.
- Uczelnia oparta na wiedzy, Organizacja procesu dydaktycznego oraz zarządzanie wiedzą w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, pod red. T. Gołębiowskiego, M. Dąbrowskiego, B. Mierzejewskiej, Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Warszawa 2005.
- Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365).
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. Nr 14, poz.114).

The problem of the public finance discipline in public high school – the outline of law regulations

Summary

The public finance discipline should be treated as rigorous obeying law regulations governing rules and clauses of spending money and collecting budget profits. The most important condition of the public finance discipline in public high school is obeying law regulations concerning the distribution of public means. *The law of the responsibility for the offending against the public finance discipline* contains in 5–18 articles the offending against the public finance discipline items. This procedure guarantees a good management of public expenses and savings. A fulfilling the public finance discipline in high school is possible when the organs of high school as well as organizational and technical services take part in this process.